

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

16.11.2020

Lēmums Nr. 4-02/76

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Daugavpils pilsētas dome, adrese: K. Valdemāra iela 1, Daugavpils, LV-5401;
e – pasts: info@daugavpils.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Daugavpils pilsētas attīstības programma 2021.- 2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Daugavpils pilsētas domes (turpmāk – Pašvaldība) 2020. gada 15. oktobra vēstule “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*”, iesniegums “*Par plānošanas dokumenta Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Iesniegums), Pašvaldības 2020. gada 13. augusta sēdes lēmums “*Par Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu*” un Darba uzdevums “*Daugavpils pilsētas attīstības programmas izstrādei 2021.-2027. gadam*” (turpmāk – Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Daugavpils RVP) 2020. gada 13. oktobra vēstule Nr. 11.2/2437/DA/2020 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”, Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2020. gada 23. septembra vēstule Nr. 4.9/4860/2020–N “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*” un Veselības inspekcijas 2020. gada 30. septembra vēstule Nr. 4.6.2.-1 “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Pašvaldības ieskatā Attīstības programmai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nav nepieciešams, ņemot vērā to, ka Attīstības programmas stratēģijas un rīcības programmā tuvākajiem 7 gadiem netiks ietverti pasākumi, kas būtiski negatīvi ietekmētu vidi, kā arī to, ka izstrādājot Daugavpils pilsētas teritorijas plānojumu (turpmāk – Teritorijas plānojums), tam tika piemērota Stratēģiskā novērtējuma procedūra un Teritorijas plānojumam tika izstrādāts Vides pārskats. Attīstības programma paredz ņemt vērā arī iepriekšējā plānošanas dokumenta īstenošanas periodā noteiktos vidēja termiņa uzstādījumus, struktūru un koncepciju. Netiek paredzēts, ka Attīstības programma varētu būtiski ietekmēt citus plānošanas dokumentus, pastiprināt vai radīt vides problēmas, jo to paredzēts izstrādāt saskaņā ar Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (turpmāk –

Attīstības stratēģiju) un Teritorijas plānojumu, t.i. plānošanas dokumentu, kuram ir veikts ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, – turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2020. gada 15. oktobrī Birojā saņemta Pašvaldības 2020. gada 15. oktobra vēstule “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*” un Iesniegums, ar kuru Pašvaldība informē, ka 2020. gada 13. augustā pieņēmusi sēdes lēmumu “*Par Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Lēmums). Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Darba uzdevumam:
 - 2.1. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.
 - 2.2. Attīstības programma tiks sagatavota, ņemot vērā Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam un izvērtējot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030), Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020. gadam, Latgales stratēģiju 2030, Latgales programmu 2010-2021, Daugavpils pilsētas kaimiņu pašvaldību (Daugavpils novada un Ilūkstes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus) un nozaru politikas plānošanas dokumentus.
 - 2.3. Attīstības programma tiek izstrādāta, lai apzinātu un novērtētu Daugavpils pilsētas pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai un apsaimniekošanai, mērķtiecīgi plānotu rīcības un investīcijas, sekmētu visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei) un sekmētu Daugavpils pilsētas teritorijas atpazīstamību.
 - 2.4. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam: “*uzsākot izstrādāt Attīstības programmu grūti prognozēt paredzētās darbības – rīcības, kas atbilst likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2.pielikumā paredzētām darbībām*”. Attīstības programmas izstrādes mērķis tiek vērsts uz pašvaldības noteikto (arī pastarpināto) funkciju nodrošinājuma kvalitātes un pieejamības raksturojumu un analīzi turpmākai šo resursu attīstībai. Attīstības programma vērsta uz pilsētas teritorijas attīstību, nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvu dzīves vidi un pakalpojumus, kā arī, uzlabojot pašvaldības pārvaldību un veicinot uzņēmējdarbības attīstību.
 - 2.5. Būtiskas vides problēmas vai vides kvalitātes pasliktināšanās saistībā ar pašvaldības vidējā termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenta – Attīstības programmas izstrādi nav sagaidāmas un šī Iesnieguma sagatavošanas laikā grūti prognozējamas.
 - 2.6. Daugavpils pilsētas teritorijā neatrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) (turpmāk – *Natura 2000* teritorijas). Daugavpils pilsētas administratīvajā teritorijā nav izveidota neviena īpaši aizsargājamā dabas teritorija

(noteikta ar normatīvo aktu), bet pilsētā esošie dabiskie biotopi un atsevišķas būves nodrošina pilsētā augstu bioloģisko daudzveidību. Pilsētas teritorijā atrodas dižkoki, aizsargājamas zīdītāju, putnu, augu un kukaiņu sugas. Kā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, kuru potenciāls ir nākotnē tās izveidot par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ir Ruģeļu dīķu teritorija, Baltijas sikspārņu kolonija Daugavpils cietokšņa nocietinājumos, Ķīru kolonijas Daugavpils pilsētas Esplanādes purvā, Gubišces ezers, pilsētas mežu un mežaparku teritorijas. Jebkura veida, t.sk. vides un dabas resursu aizsargjoslas vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentā – Attīstības programmā netiek noteiktas un grafiski attēlotas.

3. Attīstības programmai izvirzītie izstrādes uzdevumi:
 - 3.1. īstenot Attīstības programmas izstrādes sākumposma aktivitātes (aptauja, esošās situācijas izpēte, tematisko darba grupu semināri, u.c.);
 - 3.2. izvērtēt un ņemt vērā ar Attīstības programmu saistītu augstāka līmeņa un līdzīga līmeņa dokumentu analīzi, Latgales plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas plānošanas dokumentus, Attīstību stratēģiju, Teritorijas plānojumu un to pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Daugavpils pilsētas pašvaldība;
 - 3.3. apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos Daugavpils pilsētas plānošanas dokumentus, Attīstības stratēģijā noteiktos uzstādījumus, kā arī jau uzsāktos un plānotos infrastruktūras projektus.
4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Daugavpils RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
 - 4.1. VVD Daugavpils RVP 2020. gada 13. oktobra vēstule Nr. 11.2/2437/DA/2020 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”*. VVD Daugavpils RVP, izvērtējot pieejamo informāciju, nesaskata būtiskus vidi ietekmējošus faktorus, kuru dēļ būtu nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu Attīstības programmai, jo Attīstības programma, galvenokārt, vērsta uz pilsētas fiziskās vides kvalitātes paaugstināšanu un sakārtošanu.
 - 4.2. DAP administrācijas 2020. gada 23. septembra vēstule Nr. 4.9/4860/2020–N *“Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu”*, kurā DAP administrācija atzīmējusi: *“teritorijas attīstības plānošana nevar būt pretrunā ar normatīvajiem aktiem un Teritorijas attīstības plānošanas likuma 3. pantā noteiktajiem teritorijas attīstības plānošanas pamatprincipiem un uzskata, ka stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšana Daugavpils pilsētas attīstības programmai 2021. -2027. gadam nav nepieciešama.”* Vienlaicīgi DAP administrācija norādījusi uz izstrādāto dokumentu *“Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma”*, kurā noteiktas pamatnostādnes bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai valstī, tajā skaitā arī pilsētvidē, un rekomendējusi Attīstības programmā ņemt vērā pilsētvidei saistošos bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pamatprincipus.
 - 4.3. Veselības inspekcijas 2020. gada 30. septembra vēstule Nr. 4.6.2.-1 *“Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu”*, kurā Veselības inspekcija, ņemot vērā plānošanas dokumenta izstrādes mērķi, uzskata, ka ievērojot visu institūciju noteiktos nosacījumus, Attīstības programma neradīs un nepalielinās nelabvēlīgas sekas uz apdzīvoto vidi un cilvēka veselību.

5. Attīstības programma nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
- 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 5.2. Šādā kontekstā Birojs secina, ka Attīstības programmu paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu ar mērķi definēt vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Attīstības stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus. Attīstības programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, proti Attīstības stratēģijai un Teritorijas plānojumam, kuram veikts Stratēģiskais novērtējums un izstrādāts Vides pārskats, par ko Birojs 2019. gada 25. februārī izsniedzis atzinumu Nr.4.1
- 5.3. Iepriekšējā plānošanas periodā Daugavpils pilsētas Attīstības programmai 2014.-2020. gadam tika veikts Stratēģiskais novērtējums un izstrādāts Vides pārskats, par ko Birojs 2013. gada 14. novembrī izsniedzis atzinumu Nr. 342. Kā izriet no Darba uzdevuma un Izstrādātājas sniegtās informācijas, izstrādājot Attīstības programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā spēkā esošajos plānošanas dokumentos noteikto, tostarp jau uzsāktos un īstenotos projektus. Pēc būtības tas nozīmē, ka paredzēts izvērtēt arī iepriekšējā plānošanas periodā noteikto mērķu un prioritāšu aktualitāti, kam jau ir veikts Stratēģiskais novērtējums.
- 5.4. Izskatot Daugavpils pilsētas Attīstības programmas 2014.- 2020. gadam Investīciju plānu³, Birojs secina, ka plānotie investīciju projekti, kuru realizēšana varētu būt ar iespējamu ietekmi uz vidi, galvenokārt ir attiecināmi uz transporta infrastruktūras uzlabošanu un ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanu pilsētas mikrorajonos, tomēr tā potenciālā ietekme jau tikusi vērtēta un Biroja vērtējumā infrastruktūras uzlabošana un attīstība saistāma ar mūsdienīgu prasībām atbilstošu pakalpojumu nodrošināšanu. Līdz ar to šādi pilsētas attīstības plāni, ja tos nākamajam periodam kā attīstības vīziju paredzēts saglabāt, nav saistīti ar jaunām, nozīmīgām vides problēmām, tie lielā mērā iestrādāti arī Attīstības stratēģijā, tādēļ nebūtu konstatējams,

1Pieejams: <http://www.vpnb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2019>

2Pieejams: <http://www.vpnb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

3Pieejams: https://www.daugavpils.lv/assets/upload/manager/AttistibasDepartaments/Dokumenti/RPIP%20aktual%2016_07_20_gala_apstiprinats.pdf

ka tieši jaunā Attīstības programma rada priekšnoteikumus vidi ietekmējošu projektu realizācijai.

- 5.5. Ar plānošanas dokumentu ir paredzēta arī pilsētas stratēģisko mērķu un rīcību kopuma aktualizācija, bet no Iesnieguma neizriet, ka Attīstības programmas izstrādes mērķis būtu būtiski mainīt iepriekš jau novērtētos plānošanas risinājumus, ielānnot jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1., 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kas atstātu ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtisks piesārņojums.
 - 5.6. Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka Attīstības programma varētu būtiski ietekmēt citus plānošanas dokumentus, pastiprināt vai radīt vides problēmas, jo to nepieciešams izstrādāt (un paredzēts izstrādāt) saskaņā ar Attīstības stratēģiju un Teritorijas plānojumu, kuram jau veikts Stratēģiskais novērtējums. Attiecīgi ar tā izstrādi nevar tikt paredzētas būtiskas, vides stāvokli ietekmējošas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekš plānoto (un vērtēto) (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts).
 - 5.7. Tāpat, vadoties no pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka Attīstības programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar pārrobežu ietekmi (starpvalstu aspektā), jo par jauniem nozīmīgiem projektiem ar pārrobežu ietekmi Iesniegumā informācija nav sniegta, tāpat nav konstatējams, ka Attīstības programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar nozīmīgiem avāriju riskiem un summārām ietekmēm. Tomēr, ja plānošanas dokumenta izstrādes gaitā tiek identificētas/plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Daugavpils RVP par nosacījumiem un Stratēģiskā novērtējuma procedūras nepieciešamību.
 - 5.8. Attīstības programmas realizācijai nav paredzama ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tostarp *Natura 2000* teritoriju, jo Daugavpils pilsētas teritorijā nav izveidota neviena īpaši aizsargājamā dabas teritorija, t.sk. *Natura 2000* teritorija (Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts).
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Attīstības programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem – to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti, prasību par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību savas kompetences ietvaros nav pieprasījušas Veselības inspekcija, DAP administrācija un VVD Daugavpils RVP, tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, izstrādājot un īstenojot Attīstības programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti – sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.
 7. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1., 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem, konstatē, ka Daugavpils pilsētas attīstības programmai 2021.-2027. gadam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants.

- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Pašvaldības 2020. gada 15. oktobra vēstuli “Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Daugavpils pilsētas attīstības programmai 2021.- 2027. gadam.

Direktors

(*paraksts)

A.Lukšēvics

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Lēmums nosūtīts:

- Daugavpils pilsētas dome, e – pasts: info@daugavpils.lv;
- Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.